

ΟΠΩΣ ΚΑΤΑΝΤΗΣΕ

Κ' Η ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ

Ένας λόγιος, αρκετά καθαρευουσιάνος, ήλθε προχθές να μου κινή επίσκεψη στο γραφείο μου.

Μια στιγμή, ανάμεσα στ' άλλα, μου είπε :

— Είδα πώς γράφεις τώρα και στο «Νουμά».

— Ναι.

Έμεινε λίγη ώρα συλλογισμένος· έπειτα :

— Και πώς τα καταφέρεις να γράφης 'ς αυτή τη γλώσσα ;

— Μά τήν ξέρω, του είπα· όχι βέβαια όσο οι συνάδελφοί μου του «Νουμά» που είναι πολύ πιο γυμνασμένοι από μένα, αλλά τελοσπάντων τα κουτσοκαταφέρνω. Έπειτα κι ο Ταγκόπουλος μου δι-
ορθώνει τα ορθογραφικά μου λάθη, —γιατί από τη συνήθεια κάμνω ακόμη πολλά— κ' έτσι, όσο του είναι δυνατό, με παρουσιάζει άφομοιωμένο.

— Αυτό καλά· δε θέλω να πω για την ορθογραφία· αποκρίθηκε ο φίλος μου. Παραξενεύομαι μόνο πώς μπορείς να γράφης, και φυσικά να σκέπτεσαι:— ή καλύτερα να μεταφράζης τη σκέψη σου, — πότε στη δημοτική και πότε στην καθαρεύουσα, πότε στη γλώσσα του «Νουμά», και πότε στη γλώσσα των «Παναθηναίων»· Όλ' οι ρωμιοί μπορεί να είμαστε έτσι δίγλωσσοι και δίψυχοι· μά πρέπει να μιλολογήσω πώς είμεν που γράφουμε μόνο στην καθαρεύουσα ή οι άλλοι που γράφουμε μόνο στη δημοτική, είναι λιγώτερο από σένα.

— Και με τούτο ;

— Θέλω να πω, πώς ή συνεργασία σου στο «Νουμά» πρέπει να σου δίνει πολύ μεγάλο κόπο, και άμα περάση κάμποσος καιρός και συνειθίσης, τότε θα σου δίνει ή άλλη.

— Πολύν κόπο ; Δεν το πιστεύω... Μ' από την καθαρεύουσα που γράφουμε τώρα, ή τη δημοτική που γράφει ο «Νουμάς», ξέρεις πόσο μικρή είναι ή διαφορά ; Δεν το φαντάζεται όποιος δεν έλαβε την περιέργειαν να το εξετάση. Αν θέλεις, μπορώ να σου το δείξω εύκολώτατα.

Άνοιξα τότες τὰ «Παναθηναϊα», διάλεξα στην τύχη ένα κομμάτι—μια φράση από άρθρο καθαρευουσιάνου,—πήρα την πένα και το διόρθωσα από πάνου όπως θα το έβαζε ο «Νουμάς». Αν θέλετε μάλιστα, έκαμα τη γλώσσα του ακόμα πιο δημοτική απ' αυτή που γράφω τώρα εγώ.

Κ' έδειξα τη διόρθωση του φίλου μου.

Σάστισε. Δυό τρία νι είχαν σβυστή, άλλα τόσα εις είχαν συγχωνευθή με το άρθρο, μά—μόνο μά— λέξη είχε άλλαχθῆ, και στο τέλος είχε γίνει μια μικρή μετάθεση. Ένας καλός στοιχειοθέτης, κάνοντας τη φράση από δυσανάγνωστο κάπως χειρόγραφο, δε θα είχε να διορθώση περισσότερα τυπογραφικά λάθη. Ο φίλος μου έκαμε νάντιμιλήση, μά δε μπόρεσε. Κι αναγκάστηκε να παραδεχτή πώς έτσι είναι.

Εύθως όμως, σά να τον επλήγωνε αυτό στην πίστη του ή σά να μην ήθελε να υποχωρήτη τόσο γρήγορα,—πέταξε με θυμό το φυλλάδιο και φώναξε :

— Άμ όπως καιάντησε κ' ή καθαρεύουσα !..

— Βέβαια, ξανάπα εγώ· όπως κατάντησε κ' ή καθαρεύουσα... Μ' αυτό, φίλε μου, ίσα-ίσα είναι ή μεγάλη νίκη των δημοτικιστών : να κατανήσουν και την καθαρεύουσα τόσο δημοτική, που ό,τι σημερινό πάρεις να γίνεται· γράψιμο του «Νουμά» με δυό-τρία διαρθώματα.

Δεν άστειδεύθηκα, δεν το είπα για να φουρκίσω το φίλο μου. Αυτή είναι ή νίκη. Γιατί αλήθεια, έτσι κατάντησε σήμερα ή καθαρεύουσα. Μπορεί να το έ-

ξακριβώση κατένας εξετάζοντας όλο τον αντιψυχα-
ρικό τύπο, τον φιλολογικό και τον άλλο. Η καθα-
ρεύουσα δανείζεται σήμερα τόσα πολλά από τη δη-
μοτική, ώστε έπαψε πια να είναι καθαρεύουσα. Την επίδραση των ψυχαριστών, χωρίς να το θέλουν, χω-
ρίς να το καταλαβαίνουν, την έχουν βαθεία και οι
πιο αδιάλλαχτοι. Τη νίκη δε θα την γυρέψουμε σε
βιβλία τυπωμένα στην πιο καθάρια δημοτική· θα τη
γυρέψουμε στο φαινόμενο αυτό. Και παντού γύρω
μας, σε βιβλία, σε περιοδικά, σε φημερίδες, σε προ-
γράμματα, σε ρεκλάμες, ακόμα και σ' επιγραφές
μαγαζιών, είναι τόσο φανερό, που πρέπει να είναι
κανείς θεόστραβος για να μη το βλέπη. «Μισή γλώσ-
σα» θα πῆ πάλι ο κ. Ψυχάρης. Μά είναι κάτι
παραπάνου από το μισό—κοντεύει σχεδόν να είναι
το όλο.

ΓΡΗΓ. ΕΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Δεν ξέρω αν λείε σωστά πράματα ή στραβά
το βιβλίο του, μά όταν το διάβαζα ήταν σαν
άνεμος να φυσομανούσε μέσα μου τρομαχτικά
και να συντάραζε τον έλλητισμό μου όλον και
να με λευθέρονε, κ' άφου το διάβασα μου φά-
νηκε σαν το βορριά τον παγωμένο που μανια
σμένος σαρόνει τους βρώμιους από μικρόβια άε-
ρηδες, και από κάθε βρώμα και σκουπίδι καθα-
ρίζει τον κόσμο. Το βιβλίο του καθαρίζει τον
Έλληνα που ξέρει να το διαβάση, και ο
Έλληνας τώρα είναι τόσο ψόφιος, είναι
τόσο γεμάτος βρώμα και μικροπρέπεια που σκου-
ληκιάζει. Μπορεί να τον είπαν τρελλό, εκείνον
που το έγραψε· και όμως είναι πιο σωστός και
πιο γνωστικός από κάθε Έλληνα σημερινό. Η
«φρονιμάδα» είναι των πολλών· αυτή μάς έφα-
γε και μάς τρώει. Την «τρέλλα» θέλω, αυτή
με καθαρίζει από τα τρις βαριά και βρώμια
κατακαθίσματα που άφινει μέσα μου περνώντας
ή συγκαρινή, ή ταπεινωμένη ελληνική ζωή και
με φαρμακώνει. Η τρέλλα έχει μάτια και βλέ-
πει. Η φρονιμάδα είναι τύφλα. Τρελλοί ήταν
οι προφήτες και γνωστικά τα ξεπεσμένα πλήθη.

Τον Άσυμβίβαστο ζητώ και το Σκληρό,
γυρεύω τον Τρελλό, το Σιδερένιο, τον Άλύγι-
στο· αυτού τα μάτια και τα λόγια και την κί-
νηση και τη σιωπή ακολουθώ· σ' αυτού το
ρυθμό τη ζωή μου τονίζω.

ΙΩΝ ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ κ. ΠΑΛΛΗ

Ο κ. Άλέξ. Πάλλης έγραψε στον κ. Περικλή Γιαννό-
πουλο το ακόλουθο γράμμα·

Άξιότιμε κ. Γιαννόπουλε,

Έλαβα έχτες το «Νέον Πνεύμα» σου και το
διάβασα προσεχτικά. Νομίζω, παιδί μου, πως αε-
ροκοπονάς και τολμώ να σου το πω άφου τόσο με-
γαλόφωνα ζητάς την αλήθεια. Όσα λές τα είπε ο
Φραγκούδης, και τα είπε χίλιες φορές καλύτερά
σου, γιατί δεν άράδιασε γενικάδες πομπώδικες κ'
άφτοκολακίφτρες, παρά με κίντυνο ζωής μπήκε σε
καθέκαστχ και κάθιζε σίδερο σε κάθε κατεργάρη
όνομαστά.

Θυμούμαι, τότες και του Φραγκούδη του έγρα-
φα πως χάνει το χρηματικό και τους κόπους του.
Του είπα «Όσο λές έσύ λόγια, οι κατεργαρείο κά-
νουν έργα». Και βγήκα αληθινός. Οι κατεργαρείο

ξακολουθούν πάντα ως σήμερα άπαράλλαχτα όπως
πριν, και στο μεταξύ κάθισαν και το Φραγκούδη,
τον ξόρισαν, και λίγο μάλιστα να του πιούν και το
αίμα. Του λόγου σου δε φοβάσαι να σε φυλακίσουνε
μήτε να σε ξορίσουν, παρά θα γυρνάς πάντα καμα-
ρωμένος, επειδή ή ρητορική σου δεν πειράζει.

Έχεις το θάρρος να ενεργήσεις έργα ; Όμπρός.

Πρόθυμος

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

Η ΒΙΒΛΙΟΚΑΠΗΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΤΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ «ΚΑΘΕΣΤΩΣ»

Τὰ σκολειά μας άνοιξαν τις πόρτες τους, και
τα παιδάκια πληθος έτρεξαν μπροστά στους δασκά-
λους να παραδώσουνε στα χέρια τους την άπλαστη
ψυχή τους, και το άπηχτο μυαλό τους. Ξέρουμε
καλά πως όταν τα υποδεχτούνε οι δασκάλοι, και τί
στραγγούλισμα ψυχικό και μυαλικό έχουνε τ' άμοιρα
να πάθουνε. Μά εξόν απ' αυτό, τ' άνοιγμα των
σκολειών σημαδεύει και τις μαύρες μέρες των παθών
για τους λογής λογής πατεράδες. Το παιδί θα γυρί-
σει σπίτι απ' το δάσκαλο, φέρνοντας στον πατέρα
μια σημείωση για τα βιβλία που πρέπει ν' αγορά-
στούνε. Κι' ο δυστυχισμένος Ρωμιός πατέρας θα
τραβήξει το γιό του και την κόρη του στα βιβλιο-
πωλεία ως πρόβατα επί σφαγήν· για ναν τα φορ-
τώσει με τις φυλλάδες, που ή δασκαλική άμορφωσιά
άνοητολογία κι' άντζαμωσύνη σε κάθε ιδεούλα παι-
δαγωγικής, ξεφουρνίζει έλοένα απ' το μολεμένο φούρνο
του προγονισμού, έχοντας πλάι για τρανό βοθηό το
καμαρωμένο μας και το άβάσκαντό μας Κράτος.
Θά πλερώσει ο πατέρας δραχμές και δραχμές, θα
πλερώσει το φόρο του δασκαλισμού, που είναι γρα-
φτό ναν τότε πλερώνουνε έχι μονάχα τα κεφάλια
των παιδιών, μά και τ' άδύναμα πουγγιά των
γονιών.

Στα τελευταία τούτα χρόνια, που έχουνε φαρδέ-
ψει πια οι δασκάλιοι, κατάντησε από τα μεγαλύτερα
έμπορκα να λογιέται κ' ή βιβλιοκαπηλεία. Οι βου-
λευτάδες την προστατεύουνε, το ύπουργείο της παι-
δείας τη θρέφει μεσ' στην άγκαλιά του, κ' οι δα-
σκάλοι γερά δουλεύουνε για δαύτη. Όλο το πελέκι
πέφτει κά στους γονιούς, για τα λεφτά, και κά
στα παιδία για τα μυαλά. Το παιδί θα φορτω-
θει για το μάθημα των «Ελληνικών» πρώτο βιβλίο
Γραμματική του Α, δεύτερο βιβλίο Γραμματικής
άσκήσεις του Β, τρίτο Άσκήσεις προς έκθεσιν ιδεών
του Γ, τέταρτο Νεοελληνικά άναγνώσματα του Δ,
πέμπτο Κατάλογον άνωμάτων ρημάτων του Ε, έχτο
Έλληνική Γραμματολογία του Ζ, έβδομο Συντα-
κτικόν της Άττικής διαλέκτου του Η, ογδοο ένατο
και δέκατο, τρία βιβλία με άρχαίους συγγραφάδες,
πότε Ίσοκράτη, Ξενοφώντα, Πλούταρχο, πότε Λου-
κιανό, Λυσία, Δημοστένη, πότε Πλάτωνα, Θεουκιδίδη,
Όμηρο και τράβχ σκονί. Το λοιπό δέκα βιβλία για
ένα μάθημα, και το λιγώτερο από να διφραγκο το
ένα. Είκοσι δραχμές για την τσέπη του πατέρα,
είκοσι φουρνέλα για το κεφάλι του παιδιού.

Κατόπι έρχονται τάλλα μαθήματα. Δυό τρία
βιβλία για τα Λατινικά (κείμενο, γραμματική, θέ-
ματα, λεξικό, συνταχτικό), για τα Μαθηματικά
(Άλγεβρα ή Γεωμετρία ή Θεωρητική αριθμητική,
συλλογή προβλημάτων), για τα Θρησκευτικά (κάπου
είδαμε 1) Ίστορία της Καινης Διαθήκης 2) Λει-
τουργική 3) Κείμενον του Ευαγγελίου), για τη Γε-
ωγραφία (βιβλίο, χάρτες, τετράδια, χρώματα), για

τά Γαλλικά (κείμενο, γραμματική, λεξικό, θέματα) και τράβα συνέχεια ίσαμε τὰ ἑπτὰ ἢ ὀχτὼ μαθήματα πού εἶναι βαλμένα γιά κάθε τάξη, και λογάρισε ἄ σου βαστάει και τίς δραχμές.

Μὰ τὸ κακὸ δὲ σώνει ἰδῶ. Οἱ δασκάλου ἔχουνε κόμματα γιά νὰ ὑποστηρίζουνται συναμεταξύ τους. Ἔτσι λοιπὸν στὰ σχολεῖα βάνουνε βιβλία τῶ δικῶνε τους φίλων, κι' ἂν τύχει και δῶνε στὸ μαθητὴ, ἄς πῶμε Θουκυδίδη ἢ Ὀμηρο ὄχι μὲ σκόλια Μιστριώτη μὰ μὲ σκόλια Καραπαναγιώτη ἢ ὅποιου ἄλλουνοῦ διαδόλου, φεῖδι πὸ τῶρε τ' ἄμοιρο τὸ παιδί. Χίλια μὴδενικά θὰ πάρει, ξέρει δὲν ξέρει μάθημα. Χίλιες βρισιές θὰ φάει. Μάλιστα στὸ Ἀρσάκειο, μάθαμε, ἔνεκ δάσκαλος, ὁ Φαραντάτος, τσιράκι τοῦ Μιστριώτη, γιά ν' ἀνγκάσει τίς μαθητρες ν' ἀγοράσουνε ὅλες Ὀμηρο ἢ Θουκυδίδη μὲ σκόλια τοῦ Ἀρχιδάσκαλου, τοὺς εἶπε πὸς θὰν τοὺς βάνει νὰ μαθαίνουνε ὄχι μονάχα τὸ κείμενο μὰ κι' αὐτὰ τὰ σκόλια ἀπ' τὰ σοφὰ κετάκια τοῦ Μιστριώτη!!

Γιά τὸ Ἀρσάκειο πρέπει νὰ μιλήσει κανεὶς κάπως ιδιαίτερα. Γιατί εἶναι κείνο τὸ ἐκπαιδευτικὸ ἴδρυμα, πὸ βασιλεύει μέσα του ὄχι μόνο ἡ κοινὴ βλακεία τῶν δασκάλων πὸ σφίγγει ὄλο τὸ ἔθνος, μὰ ἡ ἐξαιρετικὴ ἢ μιστριώτικη βλακεία, νὰ πῶμε ἔτσι. Κι' ἄλλοτες εἰπώθηκε πὸς δόθηκε τὸ ἄτυχο Ἀρσάκειο, ἀπὸ τὸ συμβούλιο πὸ τὸ διευτύνει, τσιφλίκι στὸ Γερομιστριώτη. Ἐκεῖ μέσα τὸ λοιπὸν ὁ Ἀρχιδάσκαλος βάνει ὄλα τὰ κοπέλια του, γιά νὰ τοιμπάνε τὸ μιστολόγιο, κι' ὄλες τίς φυλλάδες του γιά νὰ τραβάει αὐτὸς τοὺς παράδες.

Ἰσαμε πέρου ἔδανε στὸ Ἀρσάκειο τὴ Γραμματολογία τοῦ γαμπροῦ του Σακελλαρόπουλου, πὸ τὴ σύστανε ὡς λαμπρὸ κ' ἔξοχο βιβλίον γραμμένον ἢ καλύτερα ἀντιγραμμένον ἀπὸ τὴ δικὴ του σοφὴ Μεγάλη Γραμματολογία, (κοίτταξε και βαρβαροπάζαρο τοῦ «Νουμᾶ»). Μὰ φέτος ὁ Σακελλαρόπουλος τσακώθηκε στὰ γερά μὲ τὸ Μιστριώτη, κ' ἔτσι τὸ βιβλίον του ἐξοστρακίστηκε ἀπὸ τ' Ἀρσάκειο. Ἐπρεπε ὄμως νὰ μὴ μείνει ἄδεια ἡ θέση του. Κ' ἔτσι ὁ μπάρμπα Μιστριώτης εἶπε στὸν ἀγαπημένον του Γαρδίκου (αὐτόνε πὸ ἔβρισε πέρου στὸ Πανεπιστήμιο, στὸν ὑψηγῆτικό του λόγο, τοὺς δημοτικιστάδες) νὰ γράψει Γραμματολογία. Αὐτὸς μάνι μάνι ἀνηθολόγησε, ὅπως λέει στὸν πρόλογό του, τὴ Μ. Γραμματολογία τοῦ Μιστριώτη, και μᾶς ξεφοῦρνισε τὴ δικὴ του ἀτιμωμένην περὶ τὰς τρεῖς δραχμάς. Κ' ἔτσι τὸ μάλωμα τοῦ Μιστριώτη μὲ τὸ γαμπρό του, ξέσπασε στὶς τσέπες τῶν πατεράδων—ἀλλαγὴ βιβλίου—πὸ στέλλουνε τὰ κορίτσια τους στ' Ἀρσάκειο.

Ὅμως τὸ καλὸ τοῦτο ὁ Γαρδικίας τὸ ξεπλέρωσε, γιὰτὶ ἀνάμεσα στὶς τόσες ψευτιές πὸ βάλθηκε νὰ μπάσει στὰ μυαλά τῶν κοριτσιῶνε, (ἔχει και βαρβαροπάζαρο, ἐπιμειξία δὺς φορές σελ. 9 και 10), ἀμόλησε και τὴν ἀκόλουθη, γράφοντας γιά τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. «Καθῆκον παντὸς λογίου και μάλιστα τῶν ἐπιτετραμμένων τὸ θεῖον τοῦ διδασκάλου ἔργον ὡς και τῆς ἐκπαιδευομένης φιλοτίμου νεότητος τοῦ ἔθνους νὰ ἐξευγενίζωσι τὴν γλῶσσαν και συντελώσιν ὅπως αὐτὴ ταχέως ἀναλάβῃ τὴν καθαρότητα, τὴν χάριν και τὴν ἐμμίλειαν ἄς ἐπὶ Ἐνοφῶντος και Πλάτωνος εἶχεν». «ὦ! κακόμοιρα παιδιὰ τῆς Ρωμισούνης, τί ἀκούτε, τί ἀκούτε!..

Ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη λοιπὸν τῆς Ἑλλάδας, κλέβει τὸ αἷμα τοῦ φτωχοῦ κοσμάκη ἢ βιβλιοκαπηλεία. Κ' οἱ ραγιάδες ρωμιοὶ πὸ δουλεύουνε σὰ χτήνη στὸ δασκαλισμὸ, δὲ σηκώνουνε τὸ κεφάλι τους νὰ παρα-

πονεθοῦνε. Ἄξια παθαίνουνε αὐτοί. Μὰ τὸ ἔθνος τί χρωστάει νὰ περνάει τόσες μαῦρες μέρες δίχως πούθεν νὰ χαράζει ἢ παραμικρὴ ἐλπίδα; Μέσα στὸ πλατὺ ζήτημα τῆς γλώσσας, ἔχει τὸ μέρος τῆς κ' ἢ βιβλιοκαπηλεία. Θὰ πάψει κι' αὐτὴ δὲα νοιώσει τὸ ἔθνος τὴν ἀλήθεια τῆς Ἰδέας, κ' ἀλλάξει σύριζα τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα. Ὅς τότε ἀνάμεσα στὰ τόσα, ἀκόμα και τὸ συμφέρο ἀπ' τὴ βιβλιοκαπηλεία, θὰ κρατάει τοὺς δασκάλους κολλημένους στὸ ἀκαθεστῶς. Αὐτὸ τὸ ἀκαθεστῶς τοὺς δίνει μιστὸ, αὐτὸ τὸ ἀκαθεστῶς τοὺς δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ πλουτίζουνε γράφοντας τὰ ἀντιπαιδαγωγικὰ κ' ἀντιεθνικὰ βιβλία τους.

Σ. ΑΓΑΛΙΑΝΟΣ

ΑΣΟΦΟΙ ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΣΤΙΧΟΙ

Ἄπ' τῆς καρδίας τὴν πλησμονὴν λάλει τὸ στόμα

Ὁ Μπούμπουρας και τ' Ἀηδόνη.

Εἶπε στ' Ἀηδόνη ὁ Μπούμπουρας: Ντροπὴ σου, [χασομέρη!]
Δὲν πιάνεται σὲ μιὰ δουλειά, τί τραγουδᾷς, τεμπέλη;
Δὲ βλέπεις πὸς ἐργάζομαι πρῶτὸ και μεσημέρι
Στὴ σκόνῃ και στὴν ἀντηλιά; Καθόλου δὲ μὲ μέλει.
Τί κάνεις, ἀποκρίθηκε τ' Ἀηδόνη, εἶναι γραφτό,
Ἐδὺ τίς βρῶμες νὰ κυλάς κι' ἐγὼ νὰ τραγουδῶ.

Ἦθος.

Πολλὲς φορές δὺς ὀλόλευκες φτεροῦγες μὲ ἀνυψώνου
Κι' ἀνάλαφα μὲ φέρνουνε ψηλά στὸν οὐρανὸ
Και ἡ σκέψη γίνεται ἐκσταση κι' ὁ πόθος μου γαλήνη
Και θάθελα παντοτενὰ μέσα στὸ φῶς νὰ ζῶ.
Κι' ἐγὼ νὰ γίνω μιὰ μικρὴ, χρυσὴ τοῦ Ἥλιου ἀχτίνα,
Μὰ μὲ καρφώνουνε στὴ γῆ ὁ Ἔρωτας και ἡ Πεῖνα.

Ἠλιόγευμα.

Ὁ Ἥλιος γέρνει νὰ κρυφτεῖ και τὰ βουνὰ δροσίζουνε,
Χρυσὰ τὰ τζάμια τῶν σπιτιῶν τὸ φῶς του ἀντι-
[φεγγίζουνε].
Πόθοι στερνοὶ και ὄνειρα ὅπου σὲ λίγο ἢ δὺση
Κάτω ἀπ' τὸν πέπλο τὸ σταχτὶ στὴ λησμονιά
[θὰ σβύσει].

Δειλιῶ.

Λευκά, μικρὰ και ἴβουχα σπιτάκια μαζεμένα
Τριγύρω στὸ καμπαναριὸ, στενὰ και φοβισμένα,
Σὰν ἄσπρα ἀρνιά πὸ στριμωχτὰ τριγύρω στὸν
[τόσπᾶνν]
Τὴ ράχη κατεβαίνουνε νὰ ζεσταθοῦν στὴ στάνη.

Ὅραμα.

Ὅταν τὰ βλέφαρα σφαλῶ, τὸ βλέμμα μου γιρῶ
Μὲς στῆς ψυχῆς μου τάδαθα και μέσα ξεχωρίζω,
Βλέπω ναοὺς ἐρείπια και κάστρα γκρεμισμένα,
Δρόμους πλατιοὺς ἐρημικοὺς και σπιτὰ ρη-
[μαγμένα],
Σιωπὴ μεγάλη ἀπλώνεται στὴν ἔρημ πολιτεία,
Φωνὴ παιδιοῦ, γαυγῆ σκυλιοῦ, λάλια πουλιοῦ,
[καρμῖα].
Χόρτο στὸ χῶμα δὲν ἀνθεῖ, πηγὴ δὲ μουρμουρίζει.
Κοιτάζω στὸν ὀρίζοντα, μιὰ στέγη δὲν καπνίζει.

Γυναικία.

Διωγμένος ἀπ' τὴν πρώτην μου πατρίδα σέξορτα
Κι' ἀφοῦ οἱ προσπάθειες τῶν θεῶν και τῶν ἀνθρώ-
[πων ἢ βία]
Ἀνίσχυρες ἐστάθηκαν γιά νὰ μὲ φέρουν πάλι,
Σὲ τοῦτη τὴ δακρύβερχη κοιλάδα ἀγάλη, ἀγάλη
Μὲ κόπο σέρνω τὸ βαρὺ φορτίο τῆς ζωῆς.
Και σὺ, γυναίκα, ὅποια κι' ἂν εἶσαι,
Μάννα, ἀδερφή, ἀγαπητικιά
Στὸν πλανημένον ὁδοιπόρο εἶσαι
Ἡ μονοχὴ παρηγοριά.

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιά τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10. — Γιά τὸ Ἐξωτερικὸ
Φρ. 70. 10.

20 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κισόκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρομοῦ, (Ὁφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου [ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλῆ]. Στὸ Βόλο, βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπρὸστα κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΜΕ ΟΣΗ

προθυμία δημοσιεύσαμε τὸ ἄρθρο «Τυραννοχτόνοι» τοῦ φίλου Ἀντωνανάκη στὸ 212 φύλλο τοῦ «Νουμᾶ», μὲ τὴν ἴδια προθυμία δημοσιεύουμε στὸ σημερινὸ φύλλο τὸ ἄρθρο «οἱ Τυραννοδιώχτες» πὸ μᾶς στείλανε οἱ Χανιώτες δημοτικιστάδες. Ἄν ἡ γνώμη τους γιά τὰ Κρητικὰ πράματα δὲ συμφωνεῖ μὲ τὴ δικὴ μας, δὲ σημαίνει τίποτα ὁ «Νουμᾶς», τὸ εἶπαμε κι' ἄλλοτες, εἶναι λεύτερο βῆμα ὅπου ὁ καθένας μπορεῖ νὰ πεῖ τὴ γνώμη του—σώνει μοναχὰ ἡ γνώμη του νὰ πηγάζει ἀπὸ εἰλικρίνεια κι' ἀπὸ πεποίθηση κι' ὄχι ἀπὸ προσωποκούς λόγους και ἀπὸ χυδαῖα μικροσυφέροντα. Ἐνα ζήτημα μοναχὰ διαφεντεύει ὁ «Νουμᾶς», τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα και μοναχὰ σ' αὐτὸ ἔχει δικαίωμα νὰ μὴ δέχεται ἀντίθετες γνώμες· σ' ὄλα τὰλλα ζητήματα, πολιτικὰ, κοινωνικὰ, φιλολογικὰ κτλ. οἱ στήλες του μένουν ἀνοιχτὲς γιά τὸν καθένα. Ἐχει τόσα φύλλα κομματικὰ ἢ Ρωμισούνῃ δὲ βλάπτει νὰ ἔχει κ' ἕνα φύλλο ἀνεξάρτητο.

Οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Νουμᾶ» ἀποτελοῦν ἕνα στενὸ ἴσως γιά τὴν ὥρα, μὰ διαλεχτὸ πάντα κύκλο, κι' ὁ «Νουμᾶς» σέβεται τοὺς ἀναγνώστες του· και γι' αὐτὸ ποτὲ του δὲ σιάνηκε τόσο ἀδιάντροπος νὰ θελήσει νὰ ἐπιβάλει σὲ τέτιο διαλεχτὸ κύκλο τὴ γνώμη του· τὴ λέει μοναχὰ, ἀφίνει κι' ἄλλους νὰν τὴν ποῦνε, ὅσο ἀντίθετη κι' ἂν εἶναι ἀπὸ τὴ δικὴ του, κι' οἱ ἀναγνώστες του πιά, πὸ ἔχουν ὄλη τὴ δύναμη νὰ σκεφτοῦνε μοναχοί τους, δὲν ἔχουν παρὰ νὰ διαλέξουν τὴν καλύτερη και τὴ σωσιότερη. Αὐτὸ τὸ δρόμο ἀκολούθησε ἀπ' τὴ ἀρχὴ τῆς ἔκδοσῆς του ὁ «Νουμᾶς» κι' αὐτὸ τὸ δρόμο θὰ κρατήσῃ ἴσαμε τὸ τέλος. Κι' ὁ δρόμος αὐτὸς, θαρροῦμε, εἶναι κι' ὁ μόνος πὸν θὰ μπορέσει νὰ μᾶς φέρει σὲ κάποια λογικὴ κι' ἀντικωματικὴ ἔαση.

Νὰ λοιπὸν ὁ λόγος πὸν μᾶς ἀνάγκασε νὰ